

Dyrkningsvejledning

Hvidkål (*Brassica oleracea* L. var. *alba*)

Hvidkål er en 2-årig tvekønnet plante af familien *Brassicaceae*. Dyrkning af hvidkål til konsum dyrkes kun over 1 år, men som frøafgrøde over 2 år.

Dyrkning

Kålplanter sås oftest i plantebede og stiklinger udplantes ved BBCH 15-17 med 60 cm mellem rækkerne, afstanden mellem planterne i de enkelte rækker varierer typisk mellem 30-60 cm afhængig af arten (George, 1999). Når hovederne er modne skal de i de nordeuropæiske lande beskyttes mod frost, det gøres typisk ved at grave dem op. Samtidig med opgravning kan hovederne inspiceres og tjekkes for sortsrenhed.

Når kålen i foråret igen skal udplantes, agerer de tætte blade som en barriere, der forhindrer blomsterstilken i at komme frem, dette kan på simpel vis afhjælpes ved at skære et kryds i toppen af hovedet, dog skal man være varsom med ikke at beskadige vækstpunkterne langs stokken (George, 1999). En anden metode til at befri blomsterstilken er, at skære stokken helt fri fra hovedet (se billeder). Også her skal man være varsom med ikke at beskadige vækstpunkterne langs stokken (gardenorganic.org.uk, 2016).

Når blomsterstokken er befriet skal de udplantes. De plantes så kun toppen af stokken stikker op.

Bestøvning

Hvidkål blomstrer relativt tidligt i sæsonen, sædvanligvis medio maj.

Hvidkål pollineres ved insektbestøvning, som sjældent sker over større afstande end 1500m (George, 1999). Det er derfor muligt at isolere sin frøafgrøde med afstand til nabomarker. Man skal dog være opmærksom på, at hvidkål kan krydsbestøves med bl.a. raps (*Brassica napus*) (gardenorganic.org.uk, 2016). For at være på den sikre side mht. krydsbestøvning, anbefales det at opformere frø i evt. lukkede tunneller.

Skadedyr og sygdomme

Kålmøl

Kålmøl er et af de vanskeligste insekter at bekæmpe, da det har udviklet resistens mod flere skadedyrsmidler her i blandt flere pyrethroider (www.gartneritidende.dk, 2016). Det er muligt at beskytte kålene med insektnet, dog skal nettene fjernes når rækkerne skal renses eller gødskes. Her er det især vigtigt at man kun afdækker kålene i kort periode, får at forhindre kålmøl i at flyve ind og lægge æg på kålen (www.gartneritidende.dk, 2016).

Til biologisk bekæmpelse af kålmøl har DiPel DF og Turex vist god effekt på de små larver.

I 2016 var der et stort angreb af kålmøl i Danmark, møllene menes at være fløjet ind fra Rusland. På enkelte lokationer har kålmøllarver gnavet sig igennem kålen, så de stod tilbage med stok og afpillede bladribber. Det resulterede i, at mange landmænd var efterladt uden høst (www.gartneritidende.dk, 2016).

Skader fra kålmøllarver ses typisk som vinduesgnav, dvs. huller i bladene, hvor møllet har efterladt det yderste gennemsigtige cellelag (epidermis) af bladet (www.gartneritidende.dk, 2016).

Lille kålflue

En anden vigtig skadegører at holde øje med i kålproduktion er den lille kålflue. Modsat kålmøllet angriber kålfluen plantens rod, og dermed hæmmer den kålens evne til at optage vand og næring.

Det er muligt at forebygge angreb af den lille kålflue ved at benytte frø, der er bejdset med chlorpyrifos (Gigant) eller fibronil (Mundial).

Til biologisk bekæmpelse er det, som ved kålmølangreb, også muligt at beskytte kålene ved at tildække med insektnet eller fiberdug (DLBR).

Sen udplantning af hvidkål kan også være med til at mindske angreb.

Kålbrøk

Kålbrøk er en alvorlig sygdom i kålproduktion, som medvirker til nedsat rodfunktion. Den mest optimale bekæmpelse af kålbrøk er gennem et godt sædskifte, hvor andre korsblomstrede afgrøder og -ukrudt undgås (DLBR).

Referencer

<https://www.gartneritidende.dk/gronsager/nyheder/2016/kaempe-problemer-med-kaalmoel>

George, Raymond A.T., 1999: Vegetable seed production, 2nd edition.

<https://www.gardenorganic.org.uk/sites/www.gardenorganic.org.uk/files/No18%20Brassicas.pdf> 2016

Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR), dyrkningsvejledning hvidkål.

Udarbejdet af Helena Øhlenschläger Larsen, AU-AGRO

December 2018